

Inflatie

Lesfiche

In samenwerking met

Lesfiche

Versie: 1.1

edtv.be

Onderwerp: Economische begrippen - Inflatie

Niveau: Doorstroomfinaliteit, dubbele finaliteit en arbeidsmarktfinaliteit
3de graad

Deze lesvoorbereiding combineert een korte uitleg van het begrip inflatie met actieve werkvormen waarbij de studenten zelf betrokken worden bij het begrijpen en toepassen van dit economisch concept. Het gebruik van groepsactiviteiten en concrete voorbeelden zal de betrokkenheid en het begrip van de studenten vergroten.

Doelen

De leerlingen kunnen

- Het begrip “Inflatie” uitleggen en begrijpen hoe het hoe het invloed heeft op spaar- en leenactiviteiten.
- Voorbeelden geven van situaties waarin inflatie van invloed is op het dagelijks leven en de economie.
- Kritisch denken over het begrip rent.

Eindtermen voor modernisering

Sleutelcompetentie 11: Economische en financiële competenties

11.01. De leerlingen beargumenteren binnen een persoonlijk of gezinsbudget keuzes bij aankopen rekening houdend met de totale kostprijs en de financieringskost.

11.02. De leerlingen vergelijken sparen en beleggingsvormen op het vlak van risico en rendement.

11.05. De leerlingen illustreren het marktmechanisme op de productmarkt.

11.06. De leerlingen lichten toe hoe de overheid via inkomsten en uitgaven een impact heeft op de samenleving en ongelijkheid tracht te beperken.

Uitbreiding: Sleutelcompetentie 7: Burgerschap

07.04. De leerlingen gaan geïnformeerd, beargumenteerd en constructief in dialoog over maatschappelijke thema's.

Het werken aan competenties veronderstelt een combinatie van kennis, inzicht, vaardigheden en attitudes. Doorheen deze les zal aan deze vier componenten gewerkt worden. Dit wordt telkens aangeduid met volgende icoontjes:

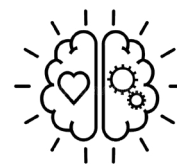
Kennis

Inzicht

Vaardigheden

Attitudes

Duur: 50 Minuten

Benodigheden:

- Whiteboard of digitaal presentatiescherm, Whiteboard markers of digitaal tekeninstrument
- Chromebooks en/of iPads / Papier en pennen
- Voorbeelden van scenario's met specifieke spaarsituaties (zie [Bijlage 1](#))
- Evaluatieformulier (zie [Bijlage 2](#))

Klasopstelling:

Maak kleine eilandjes in de klas van banken en stoelen met, naargelang het klasvolume, het aantal leerlingen per eilandje.

Leg, indien mogelijk, per eilandje een Chromebook of iPad waar de leerlingen naar het KabinEDje kunnen kijken. Indien niet mogelijk, speel dan het KabinEDje klassikaal af op het digitaal presentatiescherm.

OPDRACHT 1 | Energizer - Ik heb nog nooit... (10')

1. Laat iedereen vijf vingers omhoog houden.
2. Vertel een paar statements. De zin begint steeds met: "Ik heb nog nooit...".
Bijvoorbeeld:
 - a. Ik heb nog nooit... geld geleend van een vriend.
 - b. Ik heb nog nooit... geld op mijn spaarrekening gezet.
 - c. Ik heb nog nooit... klusjes gedaan om geld te verdienen.
 - d. Ik heb nog nooit... een activiteit afgezegd omwille van de kostprijs.
 - e. Ik heb nog nooit... zakgeld gekregen.
3. Voor ieder statement dat gezegd wordt, moet iedereen in de groep die zoiets al wél heeft gedaan een vinger omlaag doen, waardoor er steeds minder vingers overblijven.
4. Het doel is om zo lang mogelijk in het spel te blijven, dus om de laatste persoon te zijn die nog zijn vinger omhoog heeft staan.

OPDRACHT 2 | Inleiding (10')

Toon het KabinEDje (ofwel in groep op hun eilandje ofwel klassikaal)

1. Laat de leerlingen vertellen wat ze gezien hebben en vraag of dit herkenbaar is voor hen.
2. Start een korte discussie over het begrip inflatie. Vraag wat ze al weten over deze term en laat ze hun kennis delen. Betrek er eventueel de actualiteit bij, dat kan aan de hand van korte citaten uit de krant of een fragment uit een nieuwsbericht. Verwijs naar het KabinEDje.
3. Geef een duidelijke definitie van inflatie en schrijf die op bord: "Inflatie is een stijging van het algemene prijsniveau van goederen en diensten in een economie gedurende een bepaalde periode." Vraag aan de leerlingen om de definitie te verduidelijken aan de hand van wat ze gezien hebben in het KabinEDje.

OPDRACHT 3 | Inflatie van alledaagse producten (20')

1. Geef elke groep nu een lijst met prijzen van alledaagse producten (zoals brood, melk, benzine, etc.) van verschillende jaren, bijvoorbeeld 10 jaar geleden, 5 jaar geleden, en vandaag. Bekijk hiervoor <https://www.test-aankoop.be/familie-privé/supermarkten/nieuws/inflatie-december-2022> of laat hen zelf op zoek gaan naar 5 basisproducten en een vergelijkende studie houden in groep. Je kan ook de tabel in [bijlage 1](#) gebruiken.

2. Laat de studenten in hun groepen de prijzen vergelijken en bespreken hoe inflatie de prijzen van deze producten in de loop der jaren heeft beïnvloed. Wil je dit uitgebreider doen dan kunnen ze eventueel een grafiek maken waarop de evolutie goed te zien is.

3. Vraag elke groep om een paar voorbeelden te delen van producten waarvan de prijzen aanzienlijk zijn gestegen en leg uit hoe inflatie deze verandering heeft veroorzaakt. Laat de groepen even klassikaal hierover reflecteren: Welke gevolgen heeft de inflatie op hun leven gehad?

4. Bekijk en bespreek hoe inflatie een invloed heeft op hun inflatie. Voor extra uitleg: <https://www.wikifin.be/nl/sparen-en-beleggen/spaarrekening/welke-invloed-heeft-inflatie-op-je-inflatie> of www.mijngeldenik.be

5. Laat de leerlingen aan de hand van de inflatietool berekenen hoeveel hun geld waard is via <https://www.wikifin.be/nl/inflatietool>. Laat hen dat vervolgens in hun eigen groepje bespreken en vergelijken.

OPDRACHT 4 | Afsluiting (10')

1. Vat de belangrijkste punten van de les samen met betrekking tot inflatie.
2. Vraag de studenten om een kort reflectieverslag te schrijven waarin ze beschrijven hoe inflatie van invloed is op hun persoonlijke financiën en toekomstige economische beslissingen. Dat kan op een formulier (zie Bijlage 2) zijn maar alsook mondeling besproken worden. Je kan de leerlingen ook thuis een kritisch essay hierover laten schrijven.
3. Sluit de les af met een open vragenronde waarin studenten eventuele onduidelijkheden kunnen bespreken of aanvullende vragen kunnen stellen. Je kan hiervoor eventueel Bijlage 2 gebruiken.

UITBREIDING SLEUTELCOMPETENTIE 7 | ED Connect

Bouwen aan Respectvolle Gesprekken!

Als jullie op school **transversaal/vakoverschrijdend** werken dan kan deze uitbreiding bijvoorbeeld ook in een andere les gegeven worden als aanvulling bij LBV, Nederlands, PAV... Spreek je collega's hierover aan, misschien springen zij wel graag op de kar.

De school en de klas zijn een ideale omgeving om **burgerschapscompetenties** te verwerven. Door in gesprek en in interactie te gaan leert men een mening te onderbouwen en respectvol en constructief om te gaan met mensen. Door kritisch na te denken en te discussiëren (filosoferen) met klasgenoten over maatschappelijke thema's krijgen ze een duidelijker wereldbeeld.

Laat de leerlingen in hun groepje nadenken en discussiëren over volgende ethische vragen over . Indien het klasvolume het toelaat kan dit ook klassikaal, wijs hen erop dat ze steeds hun mening moeten staven met argumenten.

Enkele filosofisch- ethische vragen:

- **Ethiek van inflatie:**
Is het ethisch verantwoord om inflatie te tolereren, vooral als het de koopkracht van mensen aantast? Hoe moeten overheden en centrale banken ethisch omgaan met inflatiebeheersing?
- **Inflatie en rechtvaardigheid:**
Heeft inflatie onevenredige gevolgen voor verschillende sociaaleconomische groepen? Hoe kunnen we ervoor zorgen dat de lasten van inflatie eerlijk worden verdeeld?
- **Monetair beleid en democratie:**
In hoeverre moeten centrale banken onafhankelijk opereren van politieke invloeden bij het nemen van beslissingen over inflatiebeheersing? Hoe verzoenen we monetaire onafhankelijkheid met democratische verantwoording?
- **Inflatie en economische groei:**
Is er een natuurlijke spanning tussen inflatiebeheersing en economische groei? Hoe kunnen we deze twee doelen in evenwicht houden?
- **Geld als abstractie:**
Hoe beïnvloedt inflatie onze perceptie van geld als een stabiele waarde? Hoe beïnvloedt dit de manier waarop mensen financiële beslissingen nemen?
- **Psychologie van inflatie:**
Welke psychologische effecten heeft inflatie op individuen en samenlevingen? Hoe beïnvloedt het ons vertrouwen in financiële instellingen en systemen?
- **Milieueffecten van inflatie:**
Kan inflatie leiden tot onduurzame consumptiepatronen? Hoe kan inflatie duurzaamheid beïnvloeden?
- **Alternatieve economische systemen:**
Zijn er alternatieve economische systemen of monetair beleid dat inflatie kan verminderen of voorkomen? Wat zijn de filosofische implicaties van deze alternatieven?

Tip van ED:

Neem nooit genoegen met een "ja" of "nee" als antwoord, en vraag steeds naar het "waarom"

- **Inflatie als sociaal contract:**
Kunnen we inflatie beschouwen als een impliciet sociaal contract tussen overheid en burgers, waarbij burgers instemmen met enige mate van inflatie in ruil voor overheidsdiensten en economische stabiliteit?
- **Toekomstige generaties en inflatie:**
Hoe moeten we rekening houden met de impact van inflatie op toekomstige generaties? Is inflatie een vorm van intergenerationele rechtvaardigheid of onrechtvaardigheid?

Deze vragen illustreren de complexiteit van het fenomeen inflatie en nodigen uit tot diepgaande filosofische reflectie over de ethische, politieke en sociale implicaties ervan.

- Welke gevolgen heeft inflatie op de maatschappij en het dagelijks leven voor de burgers?
- Zijn de gevolgen van inflatie voor alle burgers even ingrijpend?
- Veroorzaakt inflatie meer of minder ongelijkheid?
- Is inflatie de beste manier om ongelijkheid in de maatschappij te verhelpen? Zijn er volgens jullie andere mogelijkheden, oplossingen?
- Is inflatie altijd fair?
- Wat is de oorzaak van onze actuele inflatie geweest? Konden we dat vermijden? Zo ja, hoe? Zo nee, waarom niet?
- Maakt de inflatie dat je bewuster met geld omgaat?
- Welke burgerinitiatieven kunnen er opgericht worden om de financiële ongelijkheid te verkleinen (alternatieve oplossingen) of de gevolgen van inflatie op te vangen bij gezinnen die het moeilijk hebben? Wat kan jij doen?
- Is er meer armoede door de inflatie?

Als voorbereiding hierop kunnen ze op het internet zoeken naar bronnen. Enkele voorbeelden van kritische artikelen:

- <https://www.apache.be/2022/02/25/inflatie-ethiek>
- <https://sociaal.net/achtergrond/politiek-econoom-hielke-van-doorslaer-over-inflatie-en-koopkracht/>
- www.mijngeldenik.be
- www.jijdoetdewerelddraaien.be

BALLONNETJE VOOR HET THUISFRONT

Praten over geld is niet gemakkelijk, en al helemaal niet met je ouders. Toch kan je leren van hun ervaringen. Laat de leerlingen thuis een gesprek houden over inflatie: Welke gevolgen heeft de inflatie voor het gezin? Laat hen daar de eerstvolgende les even over vertellen.

ED TO THE RESCUE: TIPS VAN SPECIALISTEN TER ZAKE

Wil je je helemaal onderdompelen in de wereld van het bankwezen en de economie, kijk dan eens op www.wikifin.be, www.mijngeldenik.be of www.febelfin.com.

ALLES NOG EENS OP EEN RIJTJE:

- Inflatie is een algemene prijsstijging van goederen en diensten. Door inflatie kan je na verloop van tijd steeds minder kopen met eenzelfde euro. Inflatie tast dus de waarde van je geld aan: geld wordt steeds minder waard.
- De gevolgen van inflatie - positief of negatief – verschillen naargelang de invalshoek van waaruit je ernaar kijkt.
- Inflatie vermindert de koopkracht van spaarders. Als de inflatie op inflatie lager is dan de inflatie, zal je als spaarder met dezelfde hoeveelheid geld in de toekomst minder goederen en diensten kunnen kopen.
- Bij leningen met een vaste inflatievoet heeft de inflatie vaak een gunstig effect. Want naarmate het loon van de kredietnemer stijgt door indexering, vertegenwoordigt de kredietaflossing een kleiner deel van het loon.
- Monetair beleid: het instrument om inflatie onder controle te houden
- Bij leningen met een variabele inflatievoet heeft de inflatie een negatief effect. Want bij inflatie zal de inflatievoet voor deze leningen wellicht verhogen.
- Inflatie maakt in principe uitlenen minder aantrekkelijk en lenen aantrekkelijker. Voor een marktevenwicht is daarom in principe een inflatievergoeding in demarktinflatie verwerkt. Deze is bedoeld om de ontwaarding van het uitgeleende geld te compenseren.
- Het risico dat de lener het geleende geld niet kan terugbetalen (debiteurenrisico) maakt uitlenen minder aantrekkelijk. Voor een marktevenwicht is daarom in principe een risicopremie in de inflatie verwerkt.
- In de relatie tussen bijvoorbeeld een bank en een particulier is de bank de partij die kosten maakt voor het aanbieden van financiële producten en voor de administratie. Dit maakt de inflatie lager bij geld dat de consument aan de bank leent, en hoger bij geld dat de consument van de bank leent.
- Een centrale bank kan besluiten tot een lage depositrate, dat wil zeggen dat het banken weinig oplevert / veel kost om geld te stallen bij de centrale bank. Voor een bank wordt het dan minder aantrekkelijk dat spaarders geld bij hun stallen en aantrekkelijker om liquiditeiten die ze toch nog hebben uit te lenen aan personen en bedrijven, en niet aan de centrale bank. Het bevordert daarmee een lage inflatie voor zowel lenen als uitlenen.
- Een centrale bank kan nog extra de geldhoeveelheid vergroten door met gecreëerd geld obligaties op te kopen. De zo bevorderde inflatie maakt de reële inflatie nog lager, en daarmee consumeren en investeren nog aantrekkelijker. Zo zie dat de inflatie die je krijgt op je spaarboekje niet enkel door de bank bepaald wordt, maar door nog andere factoren.

Zo zie je maar dat alles in de economie aan elkaar hangt en dat het toch wel belangrijk is om eventjes stil te staan bij je 'geldzaken'.

Product	Prijs in 2023	Prijs in 2018	Prijs in 2013
Brood (1 brood)	1.80	1.16	1.21
Melk (1 liter)	1.00	0.90	0.73
Aardappelen (1 kilogram)	1.40	1.33	1.03
Kaas (1 kilogram)	13.00	10.98	8.89
Eieren (10 eieren)	2.70	2.47	1.89
Koffie (1 kilogram)	16.00	8.73	8.74
Benzine (1 liter)	1.87	1.42	1.64

SCORE 1	SCORE 2	SCORE 3	SCORE 4
Ik kan het begrip “inflatie” niet uitleggen en ik begrijp niet hoe het de waarde van geld beïnvloedt.	Ik kan het begrip “inflatie” beperkt en letterlijk uitleggen. Met hulp kan ik begrijpen hoe het de waarde van geld beïnvloedt.	Ik kan het begrip “inflatie” uitleggen in eigen woorden en ik begrijp grotendeels hoe het de waarde van geld beïnvloedt.	Ik kan het begrip “inflatie” uitgebreid uitleggen en ik begrijp helemaal hoe het de waarde van geld beïnvloedt.
Ik kan geen voorbeelden geven van situaties waarin inflatie van invloed is op het dagelijks leven en de economie.	Ik kan (één of meerdere) voorbeelden uit de les geven van een situatie waarin inflatie van invloed is op het dagelijks leven en de economie.	Ik kan één zelfverzonnen voorbeeld geven van een situatie waarin inflatie van invloed is op het dagelijks leven en de economie.	Ik kan meerdere zelfverzonnen voorbeelden geven van situaties waarin inflatie van invloed is op het dagelijks leven en de economie.
Ik kan niet kritisch nadenken over het begrip “inflatie”.	Ik kan oppervlakkig nadenken over het begrip “Inflatie”.	Ik kan kritisch nadenken over het begrip “Inflatie”, wanneer ik hiertoe verplicht word en samenwerk met anderen.	Ik kan spontaan, zelfstandig en kritisch nadenken over het begrip “Inflatie”.

Als ik één ding heb geleerd uit deze les, dan is het dat.....

.....

Dit vond ik het meest interessant tijdens deze les:

.....

Dit vond ik het meest ingewikkeld tijdens deze les:

.....

Hoe is inflatie van invloed op mijn persoonlijke financiën en toekomstige economische beslissingen?

.....

SCORE 1	SCORE 2	SCORE 3	SCORE 4
Het lesplan was niet goed toepasbaar in de les.	Sommige onderdelen van het lesplan waren niet goed toepasbaar in de les.	De meeste onderdelen van het lesplan waren goed toepasbaar in de les.	Het lesplan was goed toepasbaar in de les.
Er wordt veel tijd verspild.	Er wordt tijd verspild.	Er wordt bijna geen tijd verspild.	Er wordt geen tijd verspild.
De inhoud van de instructie is niet goed, er zijn geen duidelijke voorbeelden.	De inhoud van de instructie is goed, maar er zijn geen duidelijke voorbeelden.	De inhoud van de instructie is goed en compleet, er is een duidelijk voorbeeld.	De inhoud van de instructie is goed en compleet, er zijn duidelijke voorbeelden. De leerlingen zijn meteen mee met wat ze moeten doen.
Ik heb het gevoel dat de leerlingen na de les niet begrijpen wat het begrip "Inflatie" inhoudt.	Ik heb het gevoel dat de leerlingen na de les een beetje begrijpen wat het begrip "Inflatie" inhoudt.	Ik heb het gevoel dat de leerlingen na de les grotendeels begrijpen wat het begrip "Inflatie" inhoudt.	Ik heb het gevoel dat de leerlingen na de les volledig begrijpen wat het begrip "Inflatie" inhoudt.

Als ik één ding heb geleerd uit deze les, dan is het dat.....

.....

Dit zou ik volgende keer op dezelfde manier aanpakken:

.....

Dit zou ik volgende keer op een andere manier aanpakken:

.....